

ЗАКОН

о култури

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом утврђује се општи интерес у култури, начин остваривања општег интереса у култури и обављање културних делатности, права, обавезе и одговорности Републике Србије, аутономних покрајина и општина, градова и града Београда (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе) у култури, као и услови за деловање свих субјеката у култури.

Члан 2.

Термини којима су у овом закону означени положаји, професије, односно занимања, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Начела културног развоја

Члан 3.

Република Србија стара се о остваривању општег интереса у култури и о спровођењу културне политике као скупа циљева и мера подстицања културног развоја који се заснива на следећим начелима:

- 1) слобода изражавања у културном и уметничком стваралаштву;
- 2) аутономија субјеката у култури;
- 3) отвореност и доступност културних садржаја јавности и грађанима;
- 4) уважавање културних и демократских вредности европске и националне традиције и разноликости културног израза;
- 5) интегрисање културног развоја у социо-економски и политички дугорочни развој демократског друштва;
- 6) демократичност културне политике;
- 7) равноправност субјеката у оснивању установа и других правних лица у култури и равноправност у раду свих установа и других субјеката у култури;

8) децентрализација у одлучивању, организовању и финансирању културних делатности;

9) подстицање културног и уметничког стваралаштва и очување културног и историјског наслеђа;

10) подстицање одрживог развоја културне средине као интегралног дела животне средине.

Члан 4.

Аутономна покрајина стара се о спровођењу културне политике на својој територији и уређује питања од покрајинског значаја у области културе, у оквиру права и обавеза утврђених Уставом и законом.

Јединица локалне самоуправе стара се о задовољавању потреба грађана у култури на својој територији и уређује поједина питања од интереса за своје грађане, као и начин њиховог остваривања, у оквиру права и обавеза утврђених Уставом и законом.

Члан 5.

Национални савети националних мањина старају се о спровођењу културне политике националне мањине и, у складу са законом, учествују у процесу одлучивања или сами одлучују о појединим питањима везаним за своју културу, оснивају установе културе и друга правна лица у култури.

Општи интерес у култури

Члан 6.

Општи интерес у култури обухвата:

- 1) стварање могућности за интензиван и усклађен културни развој;
- 2) стварање услова за подстицање културног и уметничког стваралаштва;
- 3) истраживање, заштиту и коришћење културних добара;
- 4) финансирање текућих расхода и издатака и остваривање програма установа културе чији је оснивач Република Србија;
- 5) програме и пројекте установа културе, удружења у култури и других субјеката у култури који својим квалитетом доприносе развоју културе и уметности;
- 6) откривање, стварање, проучавање, очување и представљање српске културе и културе националних мањина у Републици Србији;
- 7) обезбеђивање услова за доступност културног наслеђа јавности;
- 8) истраживање, очување и коришћење добара од посебног значаја за културу и историју српског народа, која се налазе ван територије Републике Србије;

- 9) подстицање и помагање културних израза који су резултат креативности појединаца, група и друштава Срба у иностранству;
 - 10) подстицање међународне културне сарадње;
 - 11) подстицање стручних и научних истраживања у култури;
 - 12) ширење и унапређивање едукације у области културе;
 - 13) подстицање примене нових технологија у култури, нарочито информационих технологија и дигитализације;
 - 14) изградња јединственог библиотечко-информационог система и матичне функције у библиотечкој делатности;
 - 15) изградња јединственог информационог система у области заштите културних добара;
 - 16) подстицање младих талената у области културног и уметничког стваралаштва;
 - 17) стварање услова за подстицање самосталног културног и уметничког стваралаштва;
 - 18) подстицање аматерског културног и уметничког стваралаштва;
 - 19) подстицање дечијег стваралаштва и стваралаштва за децу и младе у култури;
 - 20) подстицање културног и уметничког стваралаштва особа са инвалидитетом и доступности свих културних садржаја особама са инвалидитетом;
 - 21) подстицање тржишта уметничких дела, спонзорисања, меценарства и донаторства у култури;
 - 22) друга питања утврђена законом као општи интерес у области културе.
- Средства за остваривање општег интереса у култури обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Члан 7.

Аутономна покрајина, у циљу спровођења културне политике на својој територији, у оквиру права и обавеза утврђених Уставом и законом, а у складу са Стратегијом развоја културе Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија), доноси програм развоја културе за који се средства за финансирање обезбеђују у буџету аутономне покрајине.

Јединица локалне самоуправе, у циљу старања о задовољавању потреба грађана у култури на својој територији, доноси план развоја културе у складу са законом и Стратегијом, а за који се средства за финансирање обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе.

Културна делатност и области културне делатности

Члан 8.

Културном делатношћу, у смислу овог закона, сматрају се послови нарочито у следећим областима:

- 1) истраживање, заштита и коришћење културног наслеђа;
- 2) библиотечко-информационе делатности;
- 3) књига и књижевност (стваралаштво, издаваштво, књижарство, преводаштво);
- 4) музика (стваралаштво, продукција, интерпретација);
- 5) ликовне и примењене уметности, визуелне уметности и архитектура;
- 6) сценско стваралаштво и интерпретација (драма, опера, балет и плес);
- 7) кинематографија и аудио-визуелно стваралаштво;
- 8) уметничка фотографија;
- 9) дигитално стваралаштво и мултимедији;
- 10) научноистраживачке и едукативне делатности у култури;
- 11) остала музичка, говорна, артистичка и сценска извођења културних програма.

Уметничком делатношћу, у смислу овог закона, сматрају се послови у областима из става 1. тач. 3-8. овог члана.

Члан 9.

Културну делатност могу обављати домаћа и страна физичка и правна лица, на начин и под условима прописаним законом.

Финансирање културних програма и пројеката

Члан 10.

Средства за финансирање или суфинансирање културних програма и пројеката, као и уметничких, односно стручних и научних истраживања у појединим областима културне делатности, обезбеђују се у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине и буџету јединице локалне самоуправе, у складу са законом.

Културни програми и пројекти установа културе и других субјеката у култури финансирају се и из прихода остварених обављањем делатности, од накнада за услуге, продајом производа, уступањем ауторских и сродних права, од легата, донација, спонзорстава и на други начин, у складу са законом.

Члан 11.

Финансирање или суфинансирање културних програма и пројеката као и уметничких, односно стручних и научних истраживања у култури, врши се на основу јавног конкурса, ако овим законом није друкчије одређено.

Конкурси из става 1. овог члана расписују се за сваку наредну буџетску годину најкасније до 1. октобра текуће године.

Задужбине и фондације у културним делатностима

Члан 12.

Средства за финансирање културних делатности могу се обезбеђивати оснивањем и деловањем задужбина и фондација, у складу са законом.

Награда за подстицање културног стваралаштва

Члан 13.

Ради подстицања културног стваралаштва и културне делатности Влада утврђује републичке награде за посебан допринос развоју културе и критеријуме за њихову доделу.

Ради подстицања културног стваралаштва на територији аутономне покрајине награде за посебан допринос развоју културе и критеријуме за њихову доделу утврђује надлежни орган аутономне покрајине.

Признање за врхунски допринос националној култури

Члан 14.

Влада може доделити признање у виду доживотног месечног новчаног примања уметнику, односно стручњаку у култури, за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина. Ово признање додељује се уметнику који је остварио право на пензију.

Предлог за доделу признања из става 1. овог члана у случају припадника националне мањине може поднети и национални савет националне мањине.

Признање из става 1. овог члана исплаћује се из буџета Републике Србије.

Ближе услове и начин доделе признања из става 1. овог члана утврђује Влада.

II. ОСТВАРИВАЊЕ КУЛТУРНЕ ПОЛИТИКЕ

1. Национални савет за културу

Образовање

Члан 15.

Национални савет за културу (у даљем тексту: Савет) образује се као стручно-саветодавно тело, ради обезбеђивања сталне стручне подршке у очувању, развоју и ширењу културе.

Састав и начин избора

Члан 16.

Чланови Савета бирају се из реда угледних и афирмисаних уметника и стручњака у култури, на период од пет година.

Савет има деветнаест чланова које бира Народна скупштина, и то:

1) четири члана из реда истакнутих уметника и стручњака у култури, на предлог Владе;

2) четири члана из реда запослених у установама културе, на предлог установа културе чији су оснивачи Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и то по један члан из четири преовлађујуће културне делатности:

- заштита културних добара (музеји, заводи за заштиту споменика културе, архиви),

- сценско-музичка делатност (позоришта, музичке институције),

- библиотекаарство,

- културно-образовна (центри за културу, истраживачки центри, филмски центри, галерије);

3) четири члана на предлог репрезентативних удружења, водећи рачуна о заступљености свих профила:

- књижевно стваралаштво и преводилаштво,

- ликовне, примењене уметности, фотографија,

- музичко стваралаштво (композитори, извођачи),

- драмско стваралаштво (писци, редитељи, глумци);

4) једног члана на предлог осталих удружења у култури;

5) два члана на предлог Српске академије наука и уметности;

6) два члана на предлог Универзитета уметности, на предлог Савета универзитета уметности;

7) два члана националних мањина на предлог националних савета националних мањина.

Поступак избора чланова Савета:

1) Влада утврђује предлог на основу иницијативе министарства надлежног за културу (у даљем тексту: Министарство);

2) Министарство за сваку наведену област културне делатности из које се бирају представници установа културе одређује установу која организује поступак предлагања;

3) Координациони одбор уметничких удружења организује поступак предлагања водећи рачуна о заступљености свих наведених уметничких профила;

4) Министарство одређује удружење које спроводи поступак избора представника осталих удружења у култури;

5) и 6) Надлежни органи Српске академије наука и уметности и Универзитета уметности предлажу своје кандидате;

7) Национални савети националних мањина организују поступак предлагања чланова Савета.

Сви овлашћени предлагачи обавезни су да предложе утврђени број или највише двоструко већи број кандидата од оног броја који се бира из редова предлагача.

Савет бира председника из реда својих чланова.

Рок за предлагање кандидата из става 2. тач. 1 - 7. овог члана је тридесет дана од дана усвајања Закона о култури.

За члана Савета не може да буде изабрано лице које је именовано, изабрано или постављено на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине и органу јединице локалне самоуправе.

Народна скупштина разрешава члана Савета пре истека мандата, и то: на лични захтев, ако не испуњава своју дужност као члан Савета, односно својим поступцима повреди углед дужности коју обавља или уколико наступи услов из става 7. овог члана.

У случају разрешења члана Савета пре истека мандата, бира се нови члан до истека мандата Савета, на предлог Владе, из реда чији је представник био разрешени члан Савета.

Послови и задаци

Члан 17.

Савет:

1) анализира и даје мишљење о стању у култури у Републици Србији;

2) даје сугестије у креирању културне политике;

3) даје предлоге за развој и унапређење културних делатности;

4) учествује у изради предлога стратегије развоја културе и даје оцену извршења;

5) предлаже критеријуме за стицање статуса истакнутог уметника, односно истакнутог стручњака у култури;

6) утврђује статус истакнутог уметника, односно истакнутог стручњака у култури;

7) даје сугестије и предлоге за уређење других питања у области културе као и међуресорне сарадње (наука, образовање, урбанизам, међународна сарадња, итд.);

8) обавља и друге послове у складу са овим законом.

Савет доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова Савета.

Савет подноси Народној скупштини извештај о раду, најмање једном годишње.

Члан 18.

Савет доноси пословник о раду.
Рад Савета је јаван.

2. Стратегија развоја културе Републике Србије

Члан 19.

Стратегију развоја културе Републике Србије доноси Народна скупштина, на предлог Владе.

Стратегија се доноси за период од десет година.

Члан 20.

Стратегија садржи:

- 1) анализу постојећег стања културне делатности и стваралаштва у Србији;
- 2) основне поставке културног развоја, и то:
 - циљеве културног развоја,
 - приоритетна подручја културног развоја,
 - приоритете међуресорне сарадње (научноистраживачки рад, едукација, равномерни регионални развој, међународна сарадња, креативна индустрија, културни туризам итд.);
- 3) стратешке правце и инструменте културног развоја, а нарочито:
 - истраживања, заштите и коришћења културних добара,
 - заштите српских културних вредности ван територије Републике Србије,
 - подстицања културног стваралаштва и продукције,
 - унапређивања културног стваралаштва и културног израза припадника националних мањина,
 - рада установа културе и других субјеката у култури,
 - капиталне инвестиције у изградњи, обнови, опремању и унапређењу услова рада установа културе;
 - планирања потреба кадрова у култури, њихове едукације и професионалног усавршавања,
 - научноистраживачког рада у култури,
 - аматерске делатности у култури,
 - међуресорне сарадње (мере и инструменте за стимулативну пореску политику у култури, програми билатералне и мултилатералне сарадње, мере подстицања предузетништва у култури итд.);
- 4) план реализације, и то:

- дефинисање активности везаних за реализацију приоритетних програма и пројеката и стратешких задатака за сваку делатност у култури и сва међуресорна подручја предвиђена Стратегијом,
- динамику спровођења,
- одређивање субјеката реализације;
- 5) критеријуме, индикаторе и поступке евалуације.

III. СУБЈЕКТИ У КУЛТУРИ

Врсте субјеката

Члан 21.

Културну делатност могу обављати установе културе, удружења у култури, уметници, сарадници, односно стручњаци у култури, као и други субјекти у култури.

1. Установе културе

1.1. Заједничке одредбе

Појам

Члан 22.

Установа културе (у даљем тексту: установа), у смислу овог закона, јесте правно лице основано ради обављања културне делатности којом се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана као и остваривање другог законом утврђеног интереса у области културе.

Оснивање

Члан 23.

Установу може основати Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, друго правно или физичко лице, под условима прописаним законом.

Установе се могу оснивати средствима у различитим облицима својине.

Ако установу оснива више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

Законом се могу утврдити посебни услови за оснивање установа у појединим делатностима у култури.

Члан 24.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу оснивати установе ради очувања, унапређења и развоја културне посебности и очувања националног идентитета националних мањина, односно могу, на предлог националног савета националне мањине, изменом оснивачког акта за поједине постојеће установе утврдити да су од посебног значаја за очување, унапређење и развој културне посебности и очување националног идентитета националних мањина.

У случају оснивања установе из става 1. овог члана, претходно се прибавља мишљење одговарајућег националног савета националне мањине.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као оснивачи установа из става 1. овог члана, могу у целини или делимично пренети оснивачка права на национални савет националне мањине.

Члан 25.

У области заштите културних добара Влада оснива централне установе заштите. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе оснива установе заштите за територију аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Влада може изузетно од става 1. овог члана формирати установу заштите културних добара за територију више јединица локалне самоуправе.

Актом о оснивању установе заштите за територију више јединица локалне самоуправе, осим општих одредби предвиђених законом, уређује се посебно:

- 1) територија за коју установе обављају послове заштите културних добара;
- 2) обавезе органа локалне самоуправе за чију територију се оснива установа заштите;
- 3) начин финансирања текућих расхода и издатака;
- 4) начин финансирања програма и послова заштите које установе обављају на територији за коју су формиране.

Оснивачка права над установама заштите које су формиране за територију више јединица локалне самоуправе Влада може пренети на јединицу локалне самоуправе ако су испуњени услови из члана 27. став 1. закона.

Оснивачки акт

Члан 26.

Оснивач доноси акт о оснивању установе.

Акт о оснивању установе садржи, нарочито:

- 1) назив оснивача;
- 2) назив и седиште установе;
- 3) делатност установе;
- 4) средства за оснивање и почетак рада установе и начин обезбеђивања средстава;
- 5) права и обавезе и одговорности оснивача у погледу обављања делатности установе;
- 6) органе установе у оснивању и њихова овлашћења;
- 7) лице које ће, до именовања директора установе обављати његове послове и вршити његова овлашћења;
- 8) начин именовања директора, односно управника и органа управљања;
- 9) рок за доношење статута.

Оснивачка права

Члан 27.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе из чијег се буџета у целини или већим делом финансирају рад и програми установе, врше оснивачка права у погледу именовања директора, чланова управног одбора и чланова надзорног одбора те установе.

Када је оснивач установе Република Србија, оснивачка права из става 1. овог члана врши Влада.

Члан 28.

На статут и на акт о организацији и систематизацији послова установе чији је оснивач Република Србија, сагласност даје Министарство.

На статут и на акт о организацији и систематизацији послова установе чији је оснивач аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, сагласност даје орган одређен њеним прописима.

Члан 29.

На права, обавезе и одговорности запослених у установама примењују се општи прописи о раду, ако законом није друкчије одређено.

Статут

Члан 30.

Статут је основни општи акт установе, којим се уређује:

- 1) делатност установе;
- 2) унутрашња организација установе;
- 3) органи установе, њихов састав, начин именовања и надлежности;
- 4) услови за именовање и разрешење директора установе;
- 5) одговорност установе за обавезе у правном промету;
- 6) друга питања значајна за рад установе.

Упис у судски регистар

Члан 31.

Установа стиче својство правног лица уписом у судски регистар.

Евиденција установа основаних средствима у јавној својини

Члан 32.

Министарство води централну евиденцију установа основаних средствима у јавној својини са седиштем на територији Републике Србије.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе дужан је да податке о установама које је основала аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, достави Министарству, у року од 30 дана од дана оснивања.

Садржину и начин вођења централне евиденције из става 1. овог члана, прописује министар.

Надлежни орган аутономне покрајине води евиденцију установа основаних средствима у јавној својини са седиштем на територији аутономне покрајине, као поверен посао.

Органи установе

Члан 33.

Органи установе су: директор, управни одбор и надзорни одбор.

Актом о оснивању установе може се утврдити да установа уместо директора има управника.

Директор установе

Члан 34.

Установом руководи директор.
Директора установе именује и разрешава оснивач.
Директора установе чији је оснивач Република Србија именује Влада.

Именовање директора установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе

Члан 35.

Директор установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, именује се на основу претходно спроведеног јавног конкурса, на период од четири године и може бити поново именован.

Јавни конкурс из става 1. овог члана расписује и спроводи управни одбор установе.

Јавни конкурс из става 1. овог члана расписује се 60 дана пре истека мандата директора.

Управни одбор установе дужан је да у року од 30 дана од дана завршетка јавног конкурса изврши избор кандидата, и предлог достави оснивачу.

Када је оснивач Република Србија, предлог из става 4. овог члана доставља се Министарству.

Оснивач именује директора установе на основу предлога управног одбора установе.

У случају установе за коју се изменом оснивачког акта утврди да је од посебног значаја за очување, унапређење и развој културне посебности и очување националног идентитета националне мањине, национални савет националне мањине даје мишљење у поступку именовања директора.

Ако оснивач није прихватио предлог управног одбора сматра се да јавни конкурс није успео.

Ако Министарство, у случају из става 5. овог члана не прихвати предлог управног одбора и не достави га Влади на одлучивање, дужно је да о разлозима за то обавести Владу.

У случају преношења оснивачких права на национални савет националне мањине у складу са чланом 24. став 3. овог закона, актом о преношењу оснивачких права утврђује се начин учешћа националног савета у поступку именовања директора.

Члан 36.

Услови за избор кандидата за директора установе утврђују се статутом установе.

Кандидат за директора дужан је да предложи програм рада и развоја установе, као саставни део конкурсне документације.

Вршилац дужности директора

Члан 37.

Оснивач може именовати вршиоца дужности директора установе, без претходно спроведеног јавног конкурса, у случају када директору престане дужност пре истека мандата, односно када јавни конкурс за директора није успео.

Вршилац дужности директора може обављати ту функцију најдуже једну годину.

Надлежност директора

Члан 38.

Директор установе:

- 1) организује и руководи радом установе;
- 2) доноси акт о организацији и систематизацији послова и друга општа акта у складу са законом и статутом установе;
- 3) извршава одлуке управног одбора установе;
- 4) заступа установу;
- 5) стара се о законитости рада установе;
- 6) одговоран је за спровођење програма рада установе;
- 7) одговоран је за материјално-финансијско пословање установе;
- 8) врши друге послове утврђене законом и статутом установе.

Престанак дужности директора

Члан 39.

Дужност директора установе престаје истеком мандата и разрешењем.

Оснивач установе разрешиће директора пре истека мандата:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако обавља дужност супротно одредбама закона;
- 3) ако нестручним, неправилним и несавесним радом проузрокује већу штету установи или тако занемарује или несавесно извршава своје обавезе да су настале или могу настати веће сметње у раду установе;
- 4) ако је против њега покренут кривични поступак за дело које га чини недостојним за обављање дужности директора, односно ако је правноснажном судском одлуком осуђен за кривично дело које га чини недостојним за обављање дужности директора установе;
- 5) из других разлога утврђених законом или статутом установе.

Уметнички, односно програмски директор

Члан 40.

Установа, поред директора, може имати једног или више уметничких, односно програмских директора који руководе уметничким, односно стручним пословима и за њих су одговорни.

Начин и услови за избор, као и поступак за разрешење уметничког, односно програмског директора, уређују се статутом установе, у складу са законом.

Управни одбор установе

Члан 41.

Установом управља управни одбор.

Управни одбор установе има најмање три члана.

Чланове управног одбора именује и разрешава оснивач, из реда истакнутих стручњака и познавалаца културне делатности.

Председника управног одбора именује оснивач из реда чланова управног одбора.

Члан 42.

Ако је оснивач установе Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, највише једна трећина чланова управног одбора именује се из реда запослених у установи, на предлог репрезентативног синдиката установе, а уколико не постоји репрезентативни синдикат, на предлог већине запослених.

Најмање једна половина чланова управног одбора из реда запослених мора да буде из реда носилаца основне, тј. програмске делатности.

У управни одбор установе која се оснива у складу са чланом 24. став 1. овог закона, односно за коју се изменом оснивачког акта утврди да је од посебног значаја за очување, унапређење и развој културне посебности и очување националног идентитета националне мањине, најмање један члан управног одбора именује се на предлог одговарајућег националног савета националне мањине. Када више националних савета националних мањина даје предлог за члана управног одбора, предлог заједнички подносе сви заинтересовани национални савети националних мањина.

У случају преношења оснивачких права на национални савет у складу са чланом 24. став 3. овог закона, актом о преношењу оснивачких права се утврђује начин именовања чланова управног одбора.

Састав управног одбора треба да обезбеди заступљеност од најмање 30% представника мање заступљеног пола.

Чланови управног одбора установе из става 1. овог члана именују се на период од четири године и могу бити именовани највише два пута.

Влада именује председника и чланове управног одбора установе чији је оснивач Република Србија.

Председнику и члановима управног одбора може припадати накнада за рад, под условима и према мерилима утврђеним актом оснивача.

Члан 43.

Оснивач може, до именовања председника и чланова управног одбора установе, да именује вршиоце дужности председника и чланова управног одбора.

Оснивач може именовати вршиоца дужности председника и члана управног одбора установе и у случају када председнику, односно члану управног одбора престане дужност пре истека мандата.

Вршилац дужности председника, односно члана управног одбора може обављати ту функцију најдуже једну годину.

Надлежности управног одбора установе

Члан 44.

Управни одбор установе:

- 1) доноси статут;
- 2) доноси друге опште акте установе, предвиђене законом и статутом;
- 3) утврђује пословну и развојну политику;
- 4) одлучује о пословању установе;
- 5) доноси програме рада установе, на предлог директора;
- 6) доноси годишњи финансијски план;
- 7) усваја годишњи обрачун;
- 8) усваја годишњи извештај о раду и пословању;
- 9) даје предлог о статусним променама, у складу са законом;
- 10) даје предлог оснивачу о кандидату за директора;
- 11) закључује уговор о раду са директором, на одређено време, до истека рока на који је изабран, односно до његовог разрешења, а када је за директора именовано лице које је већ запослено у истој установи културе на неодређено време, закључује анекс уговора о раду, у складу са законом о раду;

12) одлучује о другим питањима утврђеним законом и статутом.

Када је оснивач установе Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе сагласност на акте из става 1. тач. 5) и 6) даје оснивач.

Надзорни одбор

Члан 45.

У установи се образује надзорни одбор.
Надзорни одбор обавља надзор над пословањем установе.
Надзорни одбор има најмање три члана.
Чланове надзорног одбора именује и разрешава оснивач.
Председника надзорног одбора именује оснивач из реда чланова надзорног одбора.

Члан 46.

Ако је оснивач установе Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, највише једна трећина чланова надзорног одбора именује се из реда запослених у установи, на предлог репрезентативног синдиката установе, а уколико не постоји репрезентативни синдикат, на предлог већине запослених.

У надзорни одбор установе која се оснива у складу са чланом 24. став 1. овог закона, односно за коју се изменом оснивачког акта утврди да је од посебног значаја за очување, унапређење и развој културне посебности и очување националног идентитета националне мањине, најмање један члан надзорног одбора именује се на предлог одговарајућег националног савета националне мањине. Када више националних савета националних мањина даје предлог за члана надзорног одбора, предлог заједнички подносе сви заинтересовани национални савети националних мањина.

У случају преношења оснивачких права на национални савет националне мањине у складу са чланом 24. став 3. овог закона, актом о преношењу оснивачких права утврђује се начин именовања чланова надзорног одбора.

Састав надзорног одбора треба да обезбеди заступљеност од најмање 30% представника мање заступљеног пола.

Чланови надзорног одбора установе из става 1. овог члана именују се на период од четири године и могу бити именовани највише два пута.

Влада именује председника и чланове надзорног одбора установе чији је оснивач Република Србија.

За члана надзорног одбора не може бити именовано лице које је члан управног одбора установе.

Председнику и члановима надзорног одбора може припадати накнада за рад, под условима и према мерилима утврђеним актом оснивача.

Члан 47.

Оснивач може до именовања председника и чланова надзорног одбора установе да именује вршиоце дужности председника и чланова надзорног одбора.

Оснивач може именовати вршиоца дужности председника и члана надзорног одбора установе и у случају када председнику, односно члану надзорног одбора престане дужност пре истека мандата.

Вршилац дужности председника, односно члана надзорног одбора може обављати ту функцију најдуже једну годину.

Извештај надзорног одбора

Члан 48.

Надзорни одбор, најмање једанпут годишње, подноси извештај о свом раду оснивачу.

Извештај из става 1. овог члана надзорни одбор подноси Министарству, када је оснивач установе Република Србија.

Уметнички, програмски, односно стручни савет

Члан 49.

У установи се може образовати уметнички, програмски, односно стручни савет.

Уметнички, програмски, односно стручни савет разматра питања из уметничке, програмске, односно стручне делатности установе и директору, односно уметничком или програмском директору, даје мишљења и предлоге везане за уметнички, програмски и стручни рад установе.

Састав, надлежност и начин рада уметничког, програмског и стручног савета, ближе се уређују статутом установе.

Уговор о раду на уметничким, програмским или стручним пословима

Члан 50.

Лице које обавља уметничке, програмске или стручне послове у установи, заснива радни однос уговором о раду на период до три године, са могућношћу поновног закључивања.

Радни однос лице из става 1. овог члана може засновати само ако је таква могућност предвиђена актом о организацији и систематизацији послова установе.

Лицу са којим је заснован радни однос у смислу става 1. овог члана, а које је за време трајања уговора о раду отпочело са коришћењем права на породилско одсуство и одсуство са рада ради неге детета, уговор о раду продужава се до истека периода коришћења права породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета, у складу са законом.

Запослени на уметничким, програмским или стручним пословима који су навршили више од 20 година укупног стажа осигурања (мушкарци), односно више од 17 и по година стажа (жене) укључујући и стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, могу засновати радни однос на неодређено време.

Послови и посебни услови за избор и рад лица која обављају уметничке, програмске или стручне послове (реизбор, аудиција за уметничке послове, рецензија за стручне послове, континуирани допринос у обављању уметничких или програмских стручних послова и др.) утврђују се актом о организацији и систематизацији послова установе.

Министар утврђује листу уметничких, програмских или стручних послова у установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, на којима се радни однос може засновати у складу са ставом 1. овог члана.

Члан 51.

Уметнички, програмски или стручни послови у установама, могу се обављати и закључивањем ауторских, извођачких или других уговора, између директора установе и самосталних уметника или других физичких лица.

1.2. Установе културе од националног значаја

Појам

Члан 52.

Установа културе од националног значаја јесте установа која има националну и репрезентативну улогу у откривању, стварању, истраживању, проучавању, представљању, ширењу и очувању националних културних вредности.

Статус установе културе од националног значаја стиче се актом Владе, на предлог Министарства, уз претходно прибављено мишљење Савета.

Статус установе културе од националног значаја стечен на основу акта из става 2. овог члана може се одузети у поступку и на начин на који је стечен.

Влада ближе уређује услове, критеријуме и начин стицања, односно одузимања статуса установе културе од националног значаја.

Члан 53.

Установа која је, у складу са овим законом, стекла статус установе културе од националног значаја, уз назив установе уноси и ознаку: "Установа културе од националног значаја".

Финансирање

Члан 54.

Установе културе од националног значаја чији је оснивач Република Србија приоритетно се финансирају из буџета Републике Србије.

Остале установе културе од националног значаја имају право на приоритетно финансирање програма и пројеката који се финансирају, односно суфинансирају из буџета Републике Србије на основу спроведеног јавног конкурса.

2. Уметник, сарадник и стручњак у култури.

Удружења у култури

Удруживање уметника, сарадника, односно стручњака у култури

Члан 55.

Уметници, сарадници, односно стручњаци у култури могу се удруживати у удружења (у даљем тексту: удружење у култури) сагласно прописима о удруживању грађана.

Репрезентативна удружења у култури

Члан 56.

Уколико у једној културној делатности постоји више регистрованих удружења, статус репрезентативног удружења у култури за територију Републике Србије (у даљем тексту: репрезентативно удружење у култури), на предлог Комисије за утврђивање репрезентативности удружења у култури, решењем утврђује министар.

У једној културној делатности статус репрезентативног удружења у култури могу имати највише два удружења.

Регистар репрезентативних удружења у култури води Министарство.

Састав и начин рада комисије из става 1. овог члана као и ближе услове и начин утврђивања и престанка статуса репрезентативног удружења у култури, прописује министар.

Решење из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 57.

Удружење у култури које је стекло статус репрезентативног удружења у култури може тај статус изгубити ако престане да испуњава услове потребне за стицање репрезентативности утврђене прописом из члана 56. став 4. овог закона, као и ако послове поверене овим законом не обавља или их обавља супротно закону.

Појам самосталног уметника

Члан 58.

Уметник у смислу овог закона, јесте физичко лице које ствара ауторска дела из области уметничке делатности или изводи уметничка и ауторска дела из области уметничке делатности дефинисане чланом 8. став 1. тач. 3-8. овог закона.

Самостални уметник јесте физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе.

У обављању делатности лице из става 2. овог члана, уз лично име, може да користи ознаку "самостални уметник".

Појам самосталног стручњака у култури

Члан 59.

Самостални стручњак у култури јесте физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља научноистраживачке, теоријско-критичке, едукативне, продуцентске, организаторске, менаџерске и друге стручне послове у области културних делатности, и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе.

Појам самосталног извођача културних програма и самосталног сарадника у култури

Члан 60.

Самостални извођач културних програма у музичким и сценским делатностима је физичко лице које самостално, у виду занимања обавља вокално и инструментално извођење културних програма, или на други начин изводи културни или артистички програм, и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе.

Самостални сарадник у култури јесте физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља стручно-техничке послове у области културних делатности, и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе.

Услови за упис у евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе

Члан 61.

Лице из чл. 58-60. овог закона стиче статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе уписом у евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе, ако испуњава следеће услове:

- 1) ако има пословну способност;
- 2) ако обавља делатност из члана 8. овог закона као једино или главно занимање, а није корисник пензије;
- 3) ако има дозволу (лиценцу) за обављање делатности, када је таква дозвола (лиценца) прописана;
- 4) ако му обављање делатности није забрањено правоснажном судском одлуком;
- 5) ако има пребивалиште у Републици Србији;
- 6) ако има образложену оцену о испуњености услова из члана 62. овог закона.

Захтев за утврђивање статуса лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе подноси се одговарајућем репрезентативном удружењу у култури.

Члан 62.

Репрезентативно удружење у култури, у поступку по захтеву за утврђивање статуса лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, даје образложену оцену о испуњености услова за утврђивање статуса лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе (у даљем тексту: образложена оцена) за уметнике, сараднике и стручњаке из своје области културне делатности који су том удружењу поднели захтев, без обзира на чланство у том удружењу.

Репрезентативна удружења из једне културне делатности образложену оцену из става 1. овог члана дају на основу утврђених и усаглашених мерила и критеријума.

Мерила и критеријуме на основу којих репрезентативно удружење у култури даје образложену оцену, као и поступак давања образложене оцене, на предлог репрезентативних удружења у култури, прописује министар.

Евиденција лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе

Члан 63.

Евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе (у даљем тексту: евиденција), за сваку културну делатност, води одговарајуће репрезентативно удружење у култури.

Податке из евиденције репрезентативно удружење у култури доставља у виду обавештења надлежној организационој јединици Пореске управе, у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

Садржину и начин вођења евиденције прописује министар.

Уверење

Члан 64.

Надлежно репрезентативно удружење у култури издаје уверења о чињеницама уписаним у евиденцију.

Уверења из става 1. овог члана издају се сагласно подацима из евиденције и имају значај јавне исправе.

Уверења из става 1. овог члана издају се на захтев, по правилу истог дана кад је странка затражила издавање уверења, а најдоцније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако надлежно репрезентативно удружење у култури одбије захтев за издавање уверења, дужно је да о томе донесе посебно решење.

Ако у року од 15 дана од дана подношења захтева надлежно репрезентативно удружење у култури не изда уверење, нити донесе и достави странци решење о одбијању захтева, странка може изјавити жалбу као да је захтев одбијен.

Ако странка, на основу доказа којима располаже, сматра да јој уверење није издато у складу с подацима из евиденције, може захтевати измену или издавање новог уверења.

Надлежно репрезентативно удружење у култури дужно је да донесе посебно решење ако одбије захтев странке да јој измени или изда ново уверење.

Ако у року од 15 дана од дана подношења захтева за измену или издавање новог уверења то не буде учињено, странка може изјавити жалбу као да је њен захтев одбијен.

Против решења о одбијању захтева из ст. 4. и 7. овог члана жалба се може изјавити Министарству у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба из ст. 5. и 8. овог члана изјављује се Министарству након истека рока прописаног за издавање, односно измену уверења.

Промене и брисање из евиденције

Члан 65.

Самостални уметник, самостални сарадник, односно самостални стручњак у култури дужни су да сваку насталу промену у вези са условима за упис у евиденцију из члана 61. став 1. овог закона, пријаве надлежном репрезентативном удружењу у култури које води ту евиденцију, најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене.

Члан 66.

Лице које је стекло статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе брише се из евиденције на лични захтев.

Лице из става 1. овог члана брише се из евиденције по службеној дужности кад надлежно репрезентативно удружење у култури које води евиденцију решењем утврди да то лице више не испуњава услове прописане у члану 61. став 1. овог закона.

Вршење поверених послова

Члан 67.

Послови утврђивања статуса лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, послови издавања уверења и вођења евиденције, које репрезентативна удружења у култури обављају у складу са овим законом, врше се као поверени послови.

У поступцима у вези послова из става 1. овог члана, ако друкчије није прописано овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Појам истакнутог уметника и истакнутог стручњака у култури

Члан 68.

Уметник, односно стручњак у култури који је својим радом у области културне делатности дао врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина у Републици Србији и који испуњава друге услове приписане овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона, може стећи статус истакнутог уметника, односно истакнутог стручњака у култури.

Статус истакнутог уметника, односно истакнутог стручњака у култури утврђује Савет, на предлог удружења у култури, односно у случају припадника националне мањине и на предлог националног савета националне мањине.

Критеријуме за стицање статуса истакнутог уметника, односно истакнутог стручњака у култури, на предлог Савета, прописује министар.

Уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и доприноса за здравствено осигурање

Члан 69.

За лице које је стекло статус истакнутог уметника, односно истакнутог стручњака у култури у буџету Републике Србије обезбеђују се средства за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и доприноса за здравствено осигурање, у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

Члан 70.

Средства за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и доприноса за здравствено осигурање за лице које је стекло статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе обезбеђују се у буџету аутономне покрајине, односно буџету јединице локалне самоуправе, у складу са законом.

Ближе услове и начин стицања права на уплату доприноса из става 1. овог члана прописује надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе.

Члан 71.

Уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и доприноса за здравствено осигурање, за које се средства обезбеђују у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине, односно буџету јединице локалне самоуправе, за лица из чл. 58-60. овог закона, врши се преко репрезентативног удружења у култури код кога је то лице уведено у евиденцију.

3. Аматерско културно и уметничко стваралаштво

Члан 72.

Аматерско културно и уметничко стваралаштво обухвата активности лица или групе лица која се без материјалне надокнаде баве стварањем или извођењем дела из области културне и уметничке делатности.

Лица и групе лица из става 1. овог члана могу се удруживати у аматерска културно-уметничка друштва и њихове савезе сагласно прописима о удруживању грађана.

Удружења из става 2. овог члана имају статус субјекта у култури.

Јединица локалне самоуправе обезбеђује просторне услове за рад аматерских културно-уметничких друштава, односно савеза и аматерских група који реализују аматерске културне програме и обезбеђују средства за реализовање програма који су од локалног и регионалног значаја.

Културно-уметничка друштва се могу удруживати у савезе на нивоу више општина, града, Покрајине и Републике ради остваривања система такмичења у аматерским програмима, едукације и програма развоја аматеризма сходно одредбама закона.

4. Други субјекти у култури

Члан 73.

Други субјекти у култури су:

- 1) задужбине и фондације у култури;
- 2) привредна друштва и предузетници регистровани за обављање делатности у култури;
- 3) друга правна лица и субјекти у култури.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање установа културе

Члан 74.

Културни програми установа чији су оснивачи Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, финансирају се или суфинансирају из буџета оснивача и других извора предвиђених овим законом.

Висину средстава за финансирање, односно суфинансирање програма установа из става 1. овог члана утврђује оснивач, на основу стратешког плана и предложеног годишњег програма рада установе.

Предлог годишњег програма рада установа из става 1. овог члана садржи посебно исказана средства потребна за финансирање програмских активности, као и средства потребна за финансирање текућих расхода и издатака.

Установе културе из става 1. овог члана подносе оснивачу предлог годишњег програма рада најкасније до 1. јула текуће године, за наредну годину.

Установе чији је оснивач Република Србија предлог годишњег програма рада подносе Министарству.

Члан 75.

Министарство, орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове културе утврђује који ће се културни програми, односно делови програма установа из члана 74. став 1. овог закона финансирати средствима буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Руководилац органа из става 1. овог члана, у складу с одредбама овог закона, одлучује о висини средстава за финансирање програма које установе културе из става 1. овог члана достављају као и предрачуна трошкова потребних за остваривање тих програма.

Министарство, орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе надлежан за послове културе закључује са установом из става 1. овог члана годишњи уговор о финансирању одобрених програма и делова програма.

Исплата средстава из буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине, односно буџета јединице локалне самоуправе врши се на основу решења о преносу средстава, а у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Финансирање и суфинансирање пројеката у култури

Члан 76.

Најмање једном годишње Министарство, орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе расписују јавне конкурсе ради прикупљања предлога за финансирање или суфинансирање пројеката у култури, као и пројеката уметничких, односно стручних и научних истраживања у култури.

О избору пројеката по расписаном јавном конкурсном одлучује комисија коју образује орган који расписује конкурс.

Са изабраним подносиоцима пројеката закључују се уговори о њиховом финансирању, односно суфинансирању.

Министарство, орган аутономне покрајине и орган јединице локалне самоуправе могу закључивати уговоре о суфинансирању пројекта у култури и без јавног конкурса, ако се ради о изузетно значајном пројекту који није било могуће унапред планирати, с тим да се за те намене може ангажовати највише до 25% на годишњем нивоу од укупне масе одговарајућих буџетских средстава за текућу годину.

Министар ближе уређује начин, мерила и критеријуме за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе ближе уређује начин, мерила и критеријуме за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета аутономне покрајине, односно буџета јединице локалне самоуправе.

Суфинансирање текућих расхода и издатака

Члан 77.

Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу суфинансирати текуће расходе и издатке установа и других субјеката у култури који се не финансирају редовно из њихових буџета, ако својим програмима трајније задовољавају културне потребе грађана на одговарајућем подручју.

Установе, односно други субјекти у култури из става 1. овог члана, уз захтев за суфинансирање, подносе извештај о петогодишњем раду и стратешки развојни план за наредних пет година.

Висина средстава за суфинансирање текућих расхода и издатака установа и других субјеката у култури из става 1. овог члана не може премашити износ од 45% од укупних текућих расхода и издатака установе културе, односно другог субјекта у култури, чији се текући расходи и издаци суфинансирају.

Министарство, надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе и установа, односно други субјекат у култури из става 1. овог члана, закључују посебан уговор о суфинансирању текућих расхода и издатака, у трајању од једне године.

Извештај

Члан 78.

Установе културе и други субјекти у култури који се финансирају или суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, дужни су да, у року од 15 дана по завршетку програма односно пројекта за који су додељена буџетска средства, а најкасније до краја текуће године, поднесу извештај о реализацији тих културних програма и пројеката и доставе доказе о наменском коришћењу финансијских средстава органу који је одобрио средства за финансирање њихових програма и пројеката.

V. НАДЗОР

Члан 79.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство.

Надзор над вршењем овим законом поверених послова државне управе врши Министарство, у складу са законом којим се уређује државна управа.

Члан 80.

Министарство врши надзор над радом установа.

Надзор над радом установа на територији аутономне покрајине врши надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 81.

Установе основане до дана почетка примене овог закона дужне су да ускладе своју организацију, рад и опште акте са одредбама овог закона, у року од годину дана од дана почетка примене овог закона.

Члан 82.

До именовања директора, председника и чланова управног, односно надзорног одбора установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе према одредбама овог закона, директор, председник и чланови управног, односно надзорног одбора тих установа, настављају рад према прописима који су важили на дан њиховог именовања, укључујући и правила за случај престанка дужности.

Члан 83.

До утврђивања статуса репрезентативног удружења у култури у складу са одредбама овог закона, поверене послове утврђивања статуса лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, издавања уверења и вођења евиденције обављаће уметничка удружења утврђена у члану 3. став 1. Закона о самосталном обављању уметничке или друге делатности у области културе ("Службени гласник РС", бр. 39/93 и 42/98).

Члан 84.

Удружење у култури у одређеној културној делатности које стекне статус репрезентативног удружења у култури у складу са одредбама овог закона, преузеће предмете, евиденције и архиву од одговарајућег уметничког удружења из члана 3. став 1. Закона о самосталном обављању уметничке или друге делатности у области културе ("Службени гласник РС", бр. 39/93 и 42/98) које не стекне статус репрезентативног удружења у култури по одредбама овог закона, у року, у поступку и на начин утврђен прописом из члана 56. став 4. овог закона.

Члан 85.

Подзаконски прописи за спровођење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, изузев Стратегије коју ће Влада донети у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 86.

Даном почетка примене овог закона престају да важе:

- 1) Закон о делатностима од општег интереса у области културе ("Службени гласник РС", број 49/92);
- 2) Закон о самосталном обављању уметничке или друге делатности у области културе ("Службени гласник РС", бр. 39/93 и 42/98).

Члан 87.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се истеком рока од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.